

Наш Лемко

РІК II.

Ч. 2 (26)

Львів, 15-го січня 1935

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ LEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1'— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½, ам. дол. або рівновартість.

По смерті М. Грушевського

В Празі відбули українські установи низку жалібних академій і засідань присвячених пам'яті бл. п. проф. Михайла Грушевського. Покійного вшанували Український Педагогічний Інститут, Український Вільний Університет, Український Соціалістичний Клуб. Міжорганізаційний Комітет Українських Організацій в Чехії видав листівку з портретом Михайла Грушевського.

—о—

20-літні роковини виходу Усусусів зі Стрия

Громадянство Стрия й околиці обходило 20-ту річницю вимаршу УСС зі Стрия. Прибули на це Свято давні Усусуси, а тепер відомі люди: дир. Іван Тиктор, др. С. Шухевич, ред. Юра Шкрумеляк, дир. П. Постолук, п. Данилюк і другі. В год. 12. в пол. відправив о. Гаврилишин панахиду по поляглих Усусусах. Панахиди вислухали великі маси народу. Після панахиди відбулася академія в салі Народного Дому. Хор відспівав „Ой у Лузі“, а др. Гарасимів виголосив вступне слово. Відкрито пропам'ятну таблицю в пам'ять поляглих УСС з написом:

**„Українським Січовим
Стрільцям 1914. † 1934.
За Україну, за її волю,
За честь і славу, за народ“.**

Реферати виголосили: ред. Юра Шкрумеляк „Культурно-освітні надбання У.С.С.“, др. Шухевич „До історії У.С.С.“. Співав хор, мала 6-літня дівчинка деклямувала „Приступ Степанівної в Карпатах“. Свято закінчилося відспіванням Народного Гімну.

Український буквар в Америці

В Джерзі Ситі відбулося засідання епархіальної шкільної комісії під проводом шкільного референта о. В. Лотовича. На доручення цієї комісії Теодосій Каськів, учитель з НьюЙорку зладив буквар для української шкільної молоді в Америці. Буквар переходили подрібно крім автора ще також проф. Микитяк і др. С. Демидчук. В основу взяли тут взірці букварів американських і в інших мовах, при чому справили українську мову до потреб української дітвори в Америці. Такого буквара ще не було в Америці.

Сміло!

*Хоч вітер шумить і свище по голові,
Скалить голодний вовчище зуби,
Чорні ворони зганяють всю силу свою;
Всі нам прагнуть згуби.*

Стійте!

*Об граніт відібється сила вітру,
Вовчище голодний, скомлячи вгече;
Чортяча сила хреста збоїться;
Не для нас загинь!*

Побіда!

*По всіх закутинах гір
Пізнають люди, хто є вони;
Хто їх брати, хто їх враги,
Тоді пропадуть на прах роздори!*

До Слави!

*Як загрублять ангельські труби,
Як залопотят ясні крила-прапори..
О, Боже! — Христе, Марійо,
Тоді і гори стануть єдино.*

О. о.

**Хто „Нашого Лемка“ не має,
в того в хаті сумно виглядає!**

Рідна земля і рідна кооператива

Всі знаємо, що як довго знаходиться місто в чужих руках, так довго є ми всі наймитами на нашій батьківській рілі. Все, що вирощує село, що продукує селянини, мусить відтак переходити через чужі руки. Весь прихід і дохід не лишиться ніколи для нас і завсе пропадає та стає тим чинником, що гмете наше село до долу, держить його в своїх кігтях, чинить рабом чужинецького дорібку та добробуту. Ми були свідками, як втікало жидівське плем'я з наших сторін, бо село стало само себе обслуговувати. Хоч змінилося положення наших кооператив, ми не смємо відставати, маємо доказати перед всіма, що наш гріш піде виключно в наші руки, на нашу торгівлю і промисл. Нам вільно мати свою рідну душу. Кооперація — це не тільки купно—продаж і рахунок. В кооперації мусить бути жива душа, а душі ніхто ще й ніде не скував у такі кайдани, щоб для неї не було виходу. Зневірою та розпукою нічо не вдіємо — хто живий, мусить живе думати!

А коли в нас так буде?

В Лондоні (столиця Англії) помер недавно 79-літній антиквар, (що збирає старі книжки та другі папери), Чорейс. Це був останній лондонець, що не вмів писати і читати. В наших горах — то хіба всі перенесли би свої кости на лонно Авраама — щоб таке про нас англійці могли написати.

Чи це допоможе?

У Франції завели знову 2-літню військову службу.

Просвіта в Аргентині

Як перестала бути золотою країною північна Америка, кинувся наш український селянин за хлібом в другі заокеанські країни. В 1927-30. роках став масово емігрувати до Аргентини. Здавалося з початку, що знищать різні непригожі обставини нашого брата в полудневих — гарячих сторонах. Підсоня там гаряче, чужинецькі народи, брак заробітку — напади на наших господарів, які розвели свої рільні варстати праці — яких грабили півдикі тамошні ватаги — волокити не заломили нашого брата. Днес стали українці сильною ногою на — аргентинській землі.

В столиці держави в Буенос-Айрес засновали читальню „Просвіти“, українські школи в Алсіна, школа на Док Суді, хор при центральному товаристві, жіноча секція; дають вистави, сходяться, єднуються в організаціях. Чужинці з подивом глядять на наших братів, хвалять їх в своїх часописах та поміщують українські знімки.

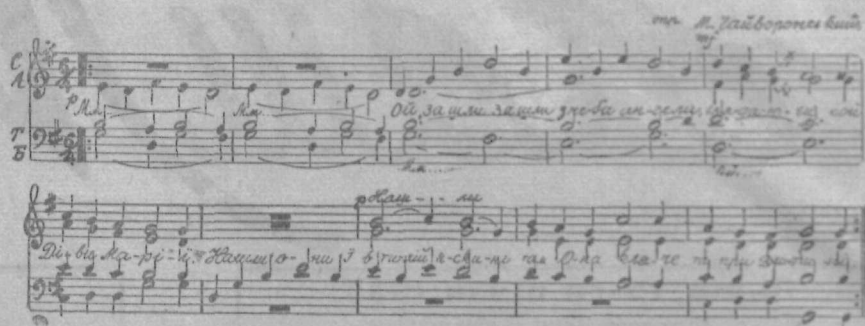
Українська Стрілецька Громада та Сокіл в Буенос Айрес (столиця аргентинської республіки) zorganizували аматорські гуртки, що дають часто вистави. Гурток У. С. Г. ставили на українській сцені драму „За зраду нації“. Там же у церкві на Док Суді відправив о. Ст. Вапрович при битком набитій церкві панахиду за Героїв. Панахида була великим національним святом української колонії. Відбулося там також величаве свято в Листопадові Роковини. У програму, що була дуже велика, входили хори, деклямації, попис Соколів, промова та живий образ, а на святі було — як пишуть нам багато наших братів лемків, що виїхали шукати там заробітку та щойно на чужині отворилися їм очі; вони пізнали, що українців скрізь поважають — бо це життєздібний нарід та стали самі свідомими членами Відродженої Нації. Були на святі також німці, аргентинці, хорвати та другі чужинці. Всім подобалася українська пісня, бо вона могутча — славна, пливе з серця — як найкраща музика.

Вже і тим переливається

В Большеві найкраще жилося червоноармейцям. Одначе тепер і вони втікають до Японії з крісами, скорострілами, кінями й військовими мапами.

Лемківська коляда

Присвячена Читачам „Нашого Лемка“ М. Гайворонським.
(На мішаний хор)

Ой зашли, зашли з неба ангели,
Глядаючи сой Діви Марі.
Нашли они і в тихій ясині,
Так Она кляче та при Дитині.

На руках тримат сина свого,
Ісуса Христа, Пана нашого.
Хто тоту пісню три рази співат,
Сімдесят гріхів зо себе змиват.

Наші завдання

До своїх прийшов і свої не прийняли...

Зачинаємо вже зчєргі другий рік видавання нашого часопису. Рік праці вже за нами, а перед нами знову широка народня нива, яка в багатьох місцях, ще на превеликий жаль лежить облогом і не приносить нам найменшого хісна. Так жатва велика, а робітників мало...

Тернистим шляхом пройшов „Наш Лемко“ рік свого початкового життя. Коротенький той шлях, разом із тим — який же він був, довгий, який же він був тяжкий. ...Час великих надій, а часто гіркого розчарування.

Знайшлися люди, що кидалися на „Нашого Лемка“ всіма способами, — видимими й невидимими. І тільки майже однодушна думка цілої української преси, що тепло привітала, а часом і глибоко оцінила культурну і національно-освідомлюючу нашу працю, та сотня заохотливих листів щирх і свідомих нашого завдання прихильників перемогли те гірке розчарування, що його приносила нам не етична (зла) ворожа робота.

Розпочинав „Наш Лемко“ свою культурну роботу в повній вірі, що потрібна й необхідна вона для зміцнення нашої цілої нації.

„Наш Лемко“ стоїть на тому становищі, що поступ народу, а щойно тоді, коли праця над ним кипить не тільки у „вибраних“ її кругах чи околицях, але коли уровень на-

шого духового життя з кожним днем, тижнем, місяцем підноситься поступенно все вище і вище у всіх його проявах та місцях...

Сумлінно й пильно працював „Наш Лемко“ на тій ниві і вже тепер може з повним задоволенням сказати, що ця праця не пішла на марне. Українське громадянство на Лемківщині зрозуміло і цінить цю скромну службу. „Наш Лемко“ відразу поставив собі сміливе завдання: Праця для Лемківщини з Лемківщиною. Він заохочував і на майбутнє кличе до співпраці всіх, хто тільки розуміє такі кличі, хто тільки свідомий обов'язків супроти свого народу.

Закликаємо всіх щиро об'єднатися на сторінках „Нашого Лемка“ і спільними силами допомагати нашій Великій Ідеї. Кожну поважну думку і допис приймемо з подякою. Хочемо створити загально лемківський часопис, де кожний заінтересований знайде потрібну йому справу.

З глибокою вірою в світлу будучину, повні добрих надій й мужнього запалу приступаємо далі до спільної праці. А клич наш „Для Лемківщини з Лемківщиною“.

Редакція

Третього (27-го) числа „Нашого Лемка“ не одержать всі ті, що до кінця січня не вишлють передплати та е-вентуальних залежностей з попереднього року. Тільки злі часописи висилають даром!

Рідношкільний зїзд

Загальний зїзд Рідної Школи у Львові

Дня 25-го грудня мр. відбувся у Львові в салі Промислової Палати при участі 250 делегатів та соток гостей рчній **Загальний Зїзд „Рідної Школи“**.

Наради зачалися щойно в год. 10:30. Перед нарадами відправив с. др. В. Лаба в Преображенському Храмі заупокійне богослуження за душі покійних членів Рідної Школи.

Зїзд відкрив дотеперішний голова проф. Іван Галушинський, який згадав померших членів РШ. в цілім краю. Цих слів вислухав зїзд стоячи. Память покійного проф. М. Грушевського вшановано одноквилинною мовчанкою. Черговою нарадою було звідомлення Головної Управи з її однолітньої діяльності.

Число членів зросло в минулому році на 20 тисяч, з 1900 круж-

ками і 72 тисячами членів. По довшій дискусії над загально рідношкільними спрагами та потребами — уділив загальний зїзд одноголосно абсолюторію уступаючій у граві.

Опісля відбувся вибір нового голови Головної Управи. До Головної Управи увійшли: проф. Іван Галушинський, як голова. Члени: др. Іван Раковський, о. мітрат О. Базюк, посол Дм. Великанович, др. Мирон Коновалець, пос. Др. С. Біляк, др. Ю. Кордюк, Орест Радловський, проф. Мик. Ластовецький, о. ігумен С. Бараник ЧСВВ, др. Я. Ярема, др. В. Бемко, селянин Дмитро Кудлатий, М. Атаманюк, Ів. Олексин і І. Скоплякова. Установлено заступників, контрольну комісію та Мировий Суд. Зїзд закінчився в год 6:15 відспіванням національного Гимну.

Жива Історія Великих Днів

Відкриття виставки УСС. у Львові

В неділю 23-го грудня мр. відбулося в Національному Музею при вул. Мохнацького відкриття пропам'ятної виставки **Українських Січових Стрільців**.

При відкритті виставки промовляли: др. С. Шухевич, др. Б. Гнатевич і завідатель Національного Музею др. І. Свенціцький. Публики було так багато, що треба було її впускати до середини частинами.

Виставка розложена в трьох кімнатах на 1-ому поверсі і у входовій клітці, біля сходів. Всіх світлин, образів, портретів є 348 ш ук. Багато також інших памяток, як зброї, мундурів і т. д.

Ця виставка має стати завязком закросеного на більшу міру Музею Українського Стрільцтва, що повстане, як підвідділ при другім українськїм музею у Львові.

До праці

Кураторія львівської шкільної округи заявила делегатам „Рідної Школи“ таке: Учительство „Рідної Школи“ і взагалі учительство, отже й державне, може брати участь у **неполітичній громадянській діяльності на культурно-освітньому, економічному і кооперативному полі і за те не можна потягати його до якої небудь службової відповідальности**. Це вияснення подано до відома відповідним урядам державної шкільної адміністрації. Тому вчителі й учительки повинні без жадного страху працювати в читальнях „Просвіти“, в кооперативах, в Кружках „Рідної Школи“, „Сільського Господаря“, Кружках „Відродження“ й других культурно-освітних та економічно-господарських установах, бо це не є

жадна політика. Час **відробити занедбане!**

Чому передплачую „Нашого Лемка“?

Бо „Наш Лемко“:

бореться за наше сучасне і майбутнє, збуджує любов до нашої світлої минувшини,

будує, а не руйнує, єднає, а не розділює,

вказує ясно шлях, яким треба йти та остерегає перед манівцями, вчить, як працювати,

показує, які наші успіхи і які помилки,

загріває до праці і кріпить віру в наше майбутнє,

є ширим дорадником, до якого звертаюся у всім з повним довірям.

„НАШ ЛЕМКО“ це мій найліпший вчитель і приятель.

Молодий Передплатник.

Всім Передплатникам, Прихильникам, Дописувачам, та Читачам бажає щасливого Нового Року

Редакція і Адміністрація „НАШОГО ЛЕМКА“

Земельні добра на ліцитації

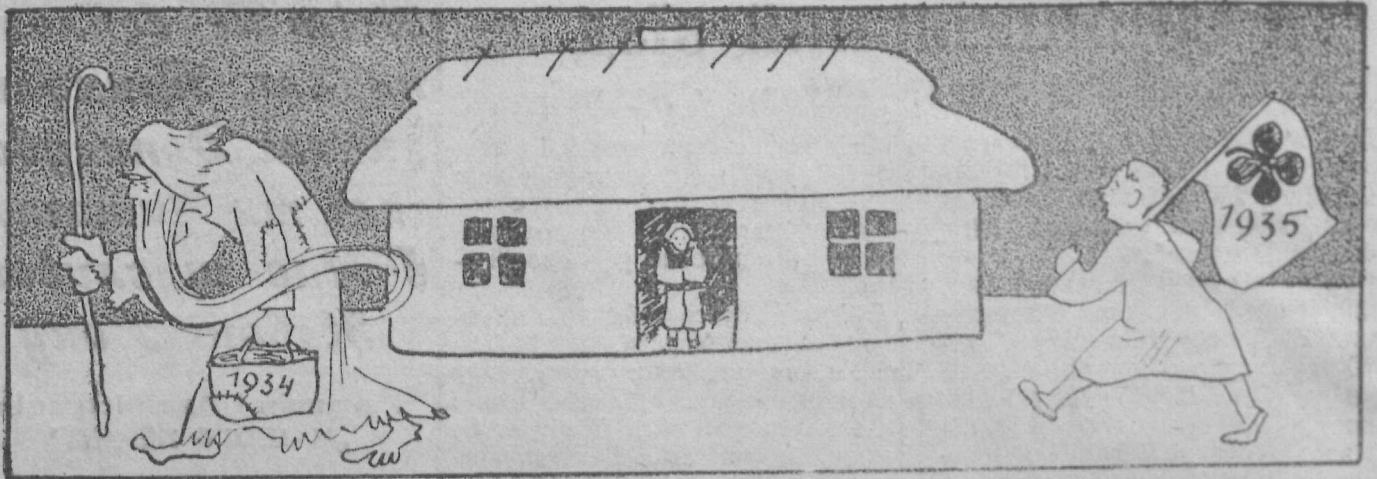
Т-во Земського Кредиту у Львові проголосило ліцитацію від 15. до 19. січня 1935. року в канцелярії нотаря, Тадея Навроцького у Львові отсих дібр: Костельники, повіт Бучач, Дички і Малинівку, пов. Рогатин, Войткова, Тишина, Туче Мешківщина. пов. Добромиль, Болоні біля Довголуки, пов. Стрий, Сеньків і Станін, пов. Радехів, Білобожниця Стара, Калинівщина і Семіяківці, пов. Чортків, Мошків, Швитків, Себачів, Острів, Глухів, пов. Сокаль, Клебанівка, пов. Збараж, Козлів, Танів і Городище, пов. Тернопіль і Бережани, Нежухів, пов. Стрий, Долина, пов. Товмач, Рожиська, пов. Скалат, Добротвір і Масяря, пов. Камінка Струмилова, Путятичі, Губіянщина, пов. Городок Ягайл., Маріянів, пов. Підгайц, Мединь, пов. Збараж і Ставки, пов. Скалат.

Наші господарі повинні подбати, щоб якнайбільше цієї землі перейшло знов у руки нашого народу. Це повинно стати святим обовязком усіх наших свідомих людей, організацій та устанав.

Новий спосіб на алькоголіків придумала берлінська поліція. Коли один з налогових п'яниць вернувся в суботу вечором зовсім п'яний, почав авантуватися і залишив жінку та діти на цілий тиждень без удержання, до мешкання увійшла поліція й арештувала п'яницю. На поліції привязали йому на шиї напис: „Я пропив увесь свій зарібок“ і водили опісля вулицями міста. Але здається, що нашим п'якам не помогло б і таке.

—0—

З Новим Роком до відбудови; відробім занедбане!

З Новим Роком — зі щасливим Роком!

Ще один зїзд

В дні 26-го грудня мин. року відбувся зїзд збанкрутованих діячів „Русскої Селянскої Організації“ та „Общества Качковскаго“.

Пояснення тут злишні, бо днесь знають всі, хто скликає такі зїзди та яка їхня ціль. Учасники зїзду дістали 50 проц. залізничної знижки. Одначе не багато це помогло, бо душу народа не закрити нікому перед правдою. Народи тривали два дні. Були там такі, що не були ще ніколи у Львові та скористали зі знижки, щоб оглянути „руски“ порядки.

Розумніші кричали на зїзді, що їм не подорозі з Гнатишаками Трохановськими — бо нарід бачить — де веде їхня стежка. Також гостро виступали проти видавання такого часопису, як криничанська газета „Лемко“ — бо такого плюгавства, темноти й крайної глупоти в цілому світі немає. Міхала Бачинського, що веде політику з „Народним Домом“ звали „Юдою Іскаріотом“ — „на гак і до криміналу такого“.

Не по нутрі головачам зїзду було це, що один старенький селянин лемко назвав цілу таку роботу — „фраса шитко стоїть“ — бо ніхто не відверне того світла, тої відвічної правди, до якої стремить щїлий нарід.

Талергофи — шибениці — табори — мовляв — це тільки смикавка для народа, а корито для просвітителів, що хочуть придержувати село в темноті, а самі горнуть, що надбав віками селянин — часто по його трупі. Днесь завїзно вже нехтувати всіх братів зі Вскоду — бо вони здорове, українське

Українські прапори свобідно мають на Закарпаттю

Осіною 1934. року шкільний інспектор в Ужгороді, Вондрачек, заборонив був, вивішувати на школах жовто-сині українські прапори, хоч ті прапори вивішувано на Закарпаттю від 1918. року знагоди державних і національних свят на всіх будинках. Внаслідок протесту закарпатських українців, які вказували на те, що пре-

зидент Масарик признав ще в 1918 році жовто-синій прапор краєвим прапором Закарпаття, рівнорядним з чеським державним прапором, тепер президент Закарпаття, др. Розсіпаль видав розпорядок, що український жовто-синій прапор вільно вивішувати гак на урядах, як і приватних будинках поруч з державним.

Дальші протести проти большевицьких звірств.

Організація американських українців-католиків, „Провидіння“, вислала до президента Америки, Рузвелта, таку телеграму: „Апелюємо до вас, ужити ваших заходів для

інтервенції у справі українців н^а совітській Україні, котрих тратят без суду в часі нового терору, вста новленого московським урядом“.

Велика петиція англійських послів

Гурт англійських послів та інших осіб вислав 29. грудня 1934 петицію до Союзу Народів у справі українців в Польщі. В петиції є мова про намірену зміну польської конституції та про зречення польського міністра Бека в справі охо-

рони національних меншин. Петиція м. і. пропонує, вислати особну місію Союзу Народів до Польщі, щоб прослідити положення української меншини в Польщі. Докладніше про цю петицію напишемо в наступнім числі.

зерно подають

Здоровий народний організм не може поклонятися відразу 3-ом богам, як це чинять різні Пleshкевичі, Хиляки та другі Гнатишаки.

На роздоріжжю лишаються тільки сліпі та жебраки — нарід прагне правди!

Посилайте пкредплату на „Нашого Лемка!“

Свіжа премудрість

Французький хемік Гастон Леру винайшов таблетки (треба їх заживати — як лік), що заступають 8 годин сну. Досліди виявили, що цими таблетками можна „не спати“ й тиждень.

Василькові лещата

Катруся Сімків.

Ох, аж мені в оченятах чорні тини скачуть, дивлюся я під ліс на гору якесь диво бачу.

Якась мара там по полях сунеться і скаче, то помалу, то знов скоро—диво не іначе.

Дивлюсь я ліпше... Ні! На мару не подобає... Щось гейби чоловік... навіть руками махає.

Зближається. Зачинаю добре пізнавати: це якийсь юнак мчить просто до моєї хати.

На ногах у нього дві дошки та кійки в руках. Аж, тепер вже знаю! Хтось їде на лещатах.

Хто це такий? Цікавість на двір мене вивела. А-а-а, це Василько Розважний з сусіднього села.

Приїхав. Станув, відсапнув, сніг з ніг отріпає, підіхав ще кілька кроків руку простягає:

— „Здоров був Петре! Що тут коло тебе чувати?“ — Гарзд!—кажу.— Нічого злого, Богу дякувати.

А тебе друже лещетарю, що тут принесло? Може яка радість—втіха, а може яке зло?

— „Ні одне, ні друге, лиш можна-б сказати: зима, бо в зимі,—як сам знаєш — роботи багато нема. Отже навкучилось мені у хаті сидіти, тому взяв я лещата, став по горах їздити.

На лещатах, любий друже, треба тобі знати, дуже мило і весело по горах вганяти.

В наших селі усі хлопці, а навіть дівчата, замість сидіти на печі їздять на лещатах.

Не тільки для розваги вживають лещат в нас, лещата в великій пригоді стають нам нераз. Як кудись за ділом треба йти, чи їхати, то тоді лещетар може найскорше дістатись.

Бо лещетар не шукає стежки ні дороги, через поля—гори їде, де лиш несуть ноги.

Лещата—вигідна річ, їх кожному варто мати, бо бігме, що вони кожному можуть придати“.

Ще добру хвилю балакали ми з Васильком. Врешті він попрощався, поїхав... Вже зникнув цілком... Вже туман сніжної курави закрив його стат, а мені ще мовчміль його слова в ухах брешуть. По хвилі я стрепенувся, тай скочив до хати, знайшов ясенину, став лещата майструвати.

Вистругав дві дошки, відтак став гарно гладити, ну, тепер і я буду на лещатах їздити.

І Вам, юнаки, раджу: лещата собі зробіть і як не маєте роботи по горах їздіть.

Молодці! Їдьте на лещатах, як є час вільний, а з Вами рівнож поїде

Петро Попередний.

Пророк

Сказав десь він —

У скальній лет розвівши

Старечі руки, як

Нуждар:

»Не йти нам у розмари,

Щасливих днів облаки,

А нести хрест кривавий —

І під нестертий«.

Й помер пророк.

У срібній урні

Синенький дим погас,

А вітер тихо сколисав

Квітки з окрас.

Забуло тіло про життя,

Пішло на вман оснутий:

В дальч забуття...

Лиш голос дикий

Той остав —

І непокоїть холод—роси.

Гремить у бурю,

То сковить —

Аж доки не зійде

У скрай своєї осі.

„Не словом, а ділом!“

Зприводу двадцятиліття Українського Січового Стрільцтва „Червона Калина“ уложила зі своїх видань для ширшого збугу по знижених цінах три роди бібліотечок з творів виключно воєнно-історичного змісту в ціні зл. 62⁵⁰, зл. 40 і зл. 25.

Для вшанування великої річниці Стрільцтва закупили ці бібліотечки крім през. Др. Дм. Левицького, такі громадяни: Впр. о. Мітрат Т. Войноровський 7 бібл. на зл. 444 з призначенням для вязнів і бібліотек на Лемківщині та в других околицях краю; ред. І. ТИКОР три бібліотеки за зл. 200 для читальні „Просвіти“ в Банялюці в Босні і для двох бібліотек в краю; посол Др. Л. Макарушка три бібліотеки за зл. 200 для студентських бібліотек поза границями краю.

—o—

Курить

тільки українські

паперці і тутки

„КАЛИНА“

Жадайте всюди

Що де сталося

× В Тернополі суд засудив 11 членів комуністичної партії на кару в'язниці в д 2 до 9 літ. × Турецький інженір Мустафа-Іссан вибрався на звичайнім човні в о подорож довкола світа. × Католики в Нью-Йорку почали боротьбу з неморальними фільмами. В церквах вивісили назви тих фільмів, які треба бойкотувати. × Міський уряд м. Рівного на Волні залягає з платнями своїм службовцям на 21 тисяч злотих. × Італійський уряд прийняв закон про парцеляцію великої земельної власности. Землю дістануть найбідніші і малоземельні селяни. Уряд дасть власникам відшкодування. × В Ленінграді увязнили около 3.000 робітників. Їх підозрівають у контрреволюції. × В Німеччині під час дня „національної солідарности“ збрано 3 874.834 нім. марок (майже чотири мільони) на безробітних. × Італійський уряд рішив зелектризувати всі залізници. Тоді Італія мала би на швидші поїзди. × Біля Торуня впав військовий літак з двома офіцерами. Оба згинули. × З Косові побудували поляки новий „людовий дм“. × З Франції далі видалюють робітників з Польщі. Головно виселюють тих, що мають браки в документах. × Швайцарський уряд призначив 40 мільонів швайц. франків на публичні роботи, щоби зменшити безробіття. × В Олькушу (Польща) викрили великі зловживання в скарбовім уряді. Ув'язнено чотирох урядників. × З Лодзі вирушила Яніна Ольшевська пішки в подорож до Палестини. Вона хоче звидіти святі місцевости. Насамперед їде до Риму, а звідси через Францію, Іспанію, Марокко, Туніс і Єгипет до Палестини. Сю подорож хоче скінчити за рік. Тепер вона вже у Відні. × В Злучених Державах настали великі морози. Замерзло 7 осіб. × У більших містах західної Європи касують поступенно міські трамваї на шинах і щораз більше заводять автобсів, бо вони дешевші.

Хто приєднає нового передплатника „Нашо му Лемков“, той приспішить Велике Майбутнє! Всі до поширення одинокого щиронаціонального часопису; „Наш Лемко“ — наша сила!

—o—

Українська фабрика електричних батарей

Кооператива Інженерських Робіт (К.І.Р.) у Львові відчинила свою власну кооперативну фабрику електричних батарей і звен. Батерії мають назву „Еко“.

Що радили в соймі.

Підчас нарад в бюджетовій комісії посол др. Вол. Загайкевич критикував декрет президента з 24. X. 1934. про деякі проступки проти держави, говорив про **узалежнення суддів від адміністраційної влади, домагався, скасувати уряди коморників** у Галичині, говорив про зменшення числа українців-нотарів, **про конфіскації українських часописів, про Березу Картузьку, про заяву міністра в справі вбивства мін. Перацконого та про відір-**

вання окружного суду в Сяноці від львівської апеляції. На ці заміти старався відповісти мін. справедливости Міхаловскі. Він сказав м. і., що небаром буде розправа проти спільників убивства мін. Перацконого, хоча головного винуватця нема.

Сенатська конституційна комісія **відкинула** всі внески сен. Горбачевського **в справі територіальної автономії** для українців у Польщі.

—o—

В Сарцині побідили німці

В неділю 13. січня відбувся публіцист в справі дальшої приналежності того краю. Перші вістки такі, що 80 процент голосів упало за тим, щоб Сарцина вернулася до Німеччини. На жидів в Сарцині

впав страх і вони вже втікають до Франції. За кілька днів будемо остаточно знати, яка доля жде Сарцину. В цілій Німеччині велика радість.

—o—

Апостольський Адміністратор для Лемківщини

Багато пишуть різні часописи про новоіменованого єпископа для справ Лемківщини. Апостольським осідком є покищо Риманів, згідно Здрій-Риманів, де коштом 9 тисяч злотих відновлено одну віллу—доставлено прибудівку—гараж на авто—та віддано до вжитку о. др. Масцюхові. Не правдою є, що в Сяноці винаймлено кам'яницю для ап. адміністратора та 4-ох каноніків. Богослуження буде відправляти о. Масцюх в каплиці обр. латинського—церкву начнуть будувати аж з весною.

Апост. Адміністратор о. др. Масцюх поручив парохів Сянока о. Константоновичеві запросити на Йордан двох українських представників др. мед. Карановича та др. пр. В. Блавацького та двох „русских“ менше знаних сяницьких громадян, які давнім звичаєм будуть присутні при Водосвятті на Сяні—при співучасті томошньої адміністраційної та військової влади.

Передчасні є також сводівання та надії різних „руснаків“—що новий єпископ буде „увалить“ не нависних йому священників—бо не було та ніколи не буде надужиття і ворожнечі між духовними властями. Рівнож скорі є міркування—про будучих священників для Лемківщини.

Щойно по Йордані др. Масцюх верне до Риманова. Як дальше буде, поживемо—побачимо.

Декретом св. Конгрегації з 5-го

грудня ц. р. папа іменував о. д-ра Василя Масцюха апостольським адміністратором для Лемківщини.

Хто такий о. др. Масцюх? Уродився він дня 30-го березня 1873. року в Новому Селі, новосандецького повіту, син Осипа і Анни з Зверачів, селян з Нового Села. Гімназію з відзначаючим поступом скінчив в Новому Санчі. Теологію покінчив у Львові і в Відні. У Відні промувався на доктора теології, а у Львові габілітувався на прив. доцента канонічного права. Рівночасно перейшов на філософічному факультеті у Львові і в Відні студії з історичної групи, а потім практичний правничий курс при св. Конгрегації в Римі. Подорожував по Європі й Азії.

В 1899-ому році висвятився на священника перемиської дієцезії. Займав різні місця, між іншим посаду професора канонічного права і префекта студій в духовній семінарії в Перемишлі від 1903-го року до 1916-го року, сповняючи рівночасно обовязки референта супружних і дисциплінарних справ, а також справ віри при греко-католицькому єпископстві:

Підчас війни попадає до табору в Талергофі, де перебуває більше як рік. Опісля вертається до Перемишля і їде на італійський фронт як військовий капелан. По війні стає парохом в Горожанні Великій, а тепер іменують його апостольським адміністратором для Лемківщини.

О. др. Василь Масцюх має відоме ім'я вченого каноніста. Найважливіший його твір це: „Церковне право супруже“.

Кооператива в Святковій вел. має власну домівку.

—o—

Що накоїла світова війна

28. липня 1934 року минуло 20 років від вибуху світової війни. Нині, з 20-ти літньої віддалі можемо краще оцінити тодішні політичні та причини тієї різни народів. Нині вже знаємо, що головною причиною світової війни було суперництво між В. Британією (Англією) та Німеччиною за панування над морями. Вбивство в Сараєві було тільки притокою до війни. Крім тієї головної причини було безліч інших дразливих, неполаданих суперечок між європейськими державами. Щойно по кількох літах після світової війни виявилось, що амуніцію і зброю з німецьких фабрик перевозили до Швейцарії та Голландії або до скандинавських держав, а звідтіля до Франції і німецькою зброєю французи воювали з німцями! Подібно постували і французькі фабриканти зброї, що знов доставляли її посередніми шляхами до Німеччини, що нищила тією зброєю французів та їх союзні війська.

Найвизначніші вчені і політики запевняли, що світова війна протягнеться найдовше до 1915 р., бо по сімох місяцях не стане Німеччині ні харчів, ні муніції. Дуже помилилися. Війна тягнулася 51 місяців і 8 днів. У світовій війні брало участь 31 держава. Проти 4-ох центральних держав, себто Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії та Туреччини виступили Франція, В. Британія, Росія, Японія, Злучені Держави, і 23 менші держави. Всі ці держави покликали 70 мільонів чоловічин на війну; центральні держави 24 мільони, а союзні держави 46 мільонів.

Поодинокі держави покликали таку кількість людей під зброю: Німеччина—13 мільонів; Австро-Угорщина—8 мільонів; Туреччина—2 мільони; Болгарія—1 мільон; Росія—15 мільонів; В. Британія—9 міль.; Франція—9 міль.; Італія—6 міль.; Злуч. Держави—5 мільонів;

»Наш Лемко« в кожній українській хаті!

менші держави, як Бельгія, Португалія, Греція та інші разом — 3 мільйони.

На війні полягло — 12,190.571 людей, а 2,291.800 загинули без вістки.

Моральних терпінь, знущань і сліз матерей годі зібрати в числа. Матеріальні втрати світової війни обчислили на 139.647 мільярдів доларів. Третина тієї велитенської квоти припала на центральні держави, а дві третини на союзні держави.

А нині знову чути брязкіт зброї, хоча всі держави стогнуть під нестерпним тягарем господарської скрути.

Заставними листами можна сплачувати податки

Варшавський «Денник Законів» приносить розпорядок міністра Фінансів, на основі якого 4 і пів відсотковими заставами листами державного «Банку Рольного» першої серії можна відповідно до номінальної вартости сплачувати всі залегли державні безпосередні податки, а також спадковий податок і податок від даровизни, що їх речинець платности проминув перед першим січня 1933. року разом з припадаючими від податків карами за проволоку, і відсоток за тимчасове припинення.

— о —

Дивний випадок

(М) Дня 1-го грудня ц. р. трапився в Турці випадок, як у великому промисловому мсті, а це: електрична струя забила на дорозі коня. В хвилині, коли дорогою переїздив віз, урвався телеграфічний дріт, упав на електричні дроти і, наелектризувавшись, впав на го-стинець; кінь станув на дріт і моментально впав; фірман хотів рятувати коня і замотався у той самий дріт. Якщо б не негайне вилучення електричної струї у цілому місті, було би забило й фірмана.

— Овочеві щепи, насіння пашних рослин і городовини. **Замовляйте у фірмі А. ТЕРПИЛЯК.** — Розсадники овочевих деревець та насінне господарство в Залукві, пошта і ст. Галич, телефон: Галич ч. 1, ПКО ч. 500.855. — Жадайте цінників та оферт.

»Команецький Кут збудився«

Як працюють команецькі лемки

Вибори до громадських рад в нашій околиці, що належить до волости в Команчі вже відбулися; рівнож у всіх громадах вибрано солтисів. В нашій околиці села під оглядом національним є чисто українські, з виїмком всяких жидів-коршмарів, які поволі забираються, бо люде освідомляються та закладають свої кооперативи. При виборах переважно виставлювано одну листу, однак і тут всюда, головно напірали, щоб вибирати як найменше просвічених громадян, а на солтисів неписьменних, мовляв солтисам нр треба знати письма. Приміром в Радошицях враховано до громад. ради конечню жида, одначе громадяни не згодилися і вибрано самих своїх людей.

Гарно представляється у нас під оглядом національним село Явірник, де все бували молоді священики, а особливо теперішній заві-датель багато зробив для села. Громадяне йдуть одноцільно разом зі своїм душпастирем і тому мимо перепон здвигнули власними силами, мимо всяких перешкод гарний Народній Дім та мають у селі кружок «Рідної Школи» оснований о. Іванчуком.

Рівнож гарно представляються Прилуки, де люде є свідомі, хоч парох прийав головство Кружка «Рідної Школи». Та не подобалося деяким свдомість села і діяльність Кружка припинено. Рівнож поволі підноситься і село Туринсько, в якому з великою енергєю взявся до праці тамошній священик о. Голлойда — дотепер то село було сильно комуністичне — та віримо, що наші братя прозріють, бачучи, що діється тепер на большевицькій Україні. Рівнож рвуться до праці і освіти громадяне в Чистогорбі, однак на жаль на місці брак їм інтелігента до помочи в праці.

Ще нагірше представляється сама Команча — колишня «республіка» — вправді молодь і старші охочі до праці, та на жаль ніхто з інтелігентів не хоче чи боїться помагати їм в Просвіті. Дуже зле випали вибори до ради гром. через брак організації, жмінка жидів та других засіла на ганьбу майже в цілости у громадській раді. Читальня спить блаженним сном, бо так собі того бажає рада.

Гарно працює також молодь се-

ла Ославиці, які власними силами заснували у себе читальню і не бояться жадних страхів, хоча за Просвіту відгрожувалися різні голові читальні.

Назагал в наших селах люде гортуються до читалень, кооператив, тільки часто брак місцевого інтелігентного провіду, а як є такий, то чогось боїться взяти до праці і жде, не знати на що. Тому ми свідомі Лемки кличимо наших місцевих інтелігентів помочи нам над нашим спільним добром, який напевно принесе і інтелігенції рдоволення і навіть особисту користь часто більшу як переводженню часу та дармованню і вистояванню під чужими порогами.

Свідомий Лемко.

Заворушилися.

Під таким наголовком находимо в «Українському Бескиді» ч. 46. статтю, де М. Кшларис висвітлює причини, чому так заметушилися москвофільські могокани на Лемківщині. Вони респучливо ратують себе, бо пропадає їхнє корито.

У нас на Лемківщині в гуртку кількох москвофільських недобитків єчинився рух, мов в гвізді шершенів. Тепер робляться вони покірними і святими. Та все це є вовки в овечій шкірі і в пресі за чужі гроші (в «Лемку») підоджують всіх і вся, щоб старалися тепер у Ап. Візитатора о лемківського Епєскопа.

Цілу вину православія скидають зі себе на українців і кажуть, що перехід лемків на православія «бил викликаний агресивним пєтершим поведєнням розполитикованих священиков українских» («Лемко» ч. 29, з. 8, XI, ц. р.).

Хто знає лемківські відносини, то здивується на це, бо в таких селах як Мшана, Святокова, Боршне, Фьлоринка, Усте Руське, Вільшня, Перегонина і пр. де є православія, а де в часі переходу не було священиків українців лиш москвофіли.

По друге, в 1932. р. в календарі правосл. митрополита були оголошені причини переходу на православія різних сіл на Лемківщині, однак не було ні одного села в тих заявах, котре як причину переходу подало б страх перед укр. політикою.

Знаємо тут всі з практики, що священики українці є дуже люблені населєнням, яке віколи не хотіло б позбутися цих священиків, доказом чого маємо численні делегації

лемків до Перемиської Еп. Конвенторії, щоб їм не забирали священників-українців. Для прикладу хай послужить і недавня стаття в ч. 21-ім «Нашого Лемка» з дня 1-го листопада ц. р. н. з. «В обороні наших душ-пастирів».

Раптом підняли москвофіли великий крик за новим католицьким єпископом — мовляв — «бо інакше буде злєк. З їхніх заяв на превелике диво довідусь, що вони паразити стали ревними католиками. Давби Бог, щоб так було. Одначе дозволимо собі на запит: 1) що значать в «Лемку» карикатури катол. Єпископа і священства, 2) що означають ці ординарії і несправедливі зайливі напади на Єпископа і його священство, 3) що має означати в ч. 19 тоїж газети відозва до Лемків, щоб брали участь у православному богослуженню, і що вкінці означає ця симпатія «Лемка» в справі грабунків наших церков. — Як бачимо їм зовсім не ходить о єпископа, але о «руського», не значить, що їм не ходить о добро релігійне — але їм ходить передовсім о це, щоб мати політичний стовп.

А вмють вони і грозити, бо кажуть в ч. 23, що як не одержать «севою руску єпархию и руских священников», то «в противном случаю повернемся в другу сторону и не будем озератися на никого». Отже ясно видно, що не ходить їм дуже о кат. Єпископа і священство, але о все «руське» зн. о політику, бо знаємо всі тут з практики і з їхніх заяв в «Лемку», «Землі і Воля», що їх серцю православіє є ближче як католицизм — тому навіть серед москвофілів священників були апостати, і тут є таких двох на Лемківщині, а багато знов батюшок є з бувших гр. католиків — бо розуміється вище цінили «руськїєт» ніж католицизм, і докотились...

По цілій Лемківщині в останніх днях помічались в тім гуртку москвофілів недобитків якийсь шум, метушня, горячкова агітація, паради — розізди... Всі їхні «газети» в один голос підняли великий крик... Нікаво, чому це так заметувались господинове? Навіщо знову випишете ці всі ваші пісення і погрози? Признайтесь хоч раз по щирості з рукою на серці, чи часом не тому, що прийшов до нашої країни Апостольський Візитатор?!

Методій Кипарис.

**УЖИВАЙМО ЛИШЕ
знаменитої цикорії
ЛУНА
і здорової підмінки
кави „ПРАЖІНЬ“,
виробів
української кооперативної
фабрики
„Суспільний Промисл“ у Львові**

ЦІННИК ОГЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна восьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР.

Про яку дичину говорять ловецьке право?

За дичину вважає закон слідує дикі:

а) тварини: зубри, лосі, олені, серни, козулі, дики, бобри, свистуни, зайці сірі й білі, крілики, вивірки, медведі, рисі, дикі коти, вовки, лиси, борсуки, куниці лісові, куниці домашні, тхорі, горностаї, ласиці, видри, норки;

б) птахи: готурі, тетерваки, орябки, куропатви, перепелиці, фазани (бажанти), дропи, журавлі, чорні бузьки, чаплі, слонки, дубельти, бекаси, бекасики, кульони, й кулики, батальйони, деркачі, лиски, нурці, чайки, дикі лебеді, дикі гуси й качки та індики, а також всяка пташня болотна і водна, дикі голуби, дрозди, квичиці, пашкоти, а вкінці птахи з родини круковатих і хижі.

На всі вище названі тварини вільно полювати управлінням до ловів.

Неуправленим до ловів вільно полювати тільки на деякі з них, що їх називаємо «винятими згід права».

Такою дичиною «винятою згід права» є: вовки, видри, домашні куниці, тхорі, горностаї, ласиці, дикі крілики, яструби, крогульці, сойки й ворони.

Цю дичину може ловити кожний, отже й неуправлений до полювання і то протягом цілого року, але тільки на власному ґрунті і в обсягу власного обійстя, а найдалі сто метрів від власних будинків.

Можна також вибирати яйця й писклята, вичислених нехоронених птахів. Яєць і писклят всяких інших диких птиць (пр. качок, гусей і т. п.) вибирати неуправленому не вільно.

ЖІНОЧА ВІРНІСТЬ

Колись, давно це було, палили жінок-удовиць на кострі разом з небіщиком чоловіком. Жорстокий це був звичай, але хто знає, чи не добрий. Бо хоч така жінка і на другім світі не давала чоловікові спокою, але зате ті, що лишалися, були безпечні, що їх це нещастя не зустріне.

Тепер не те. Нинішня жінка, буває, що й чекає на смерть чоловіка, особливо тоді, коли залишить її маєток, або хоча забезпечену полісу. Та бувають ще й нині вірні жінки — але не у нас.

Одна така вірна жінка була в

Турції, а називалася Фатіма. Коли помер її чоловік, то вона сіла коло домовини в гробівці й не хотіла нічого їсти, тільки плакала і побивалася. І не помогло те, що сусідки приходили розрадити її та забрати з гробівця, не помогло, що сам турецький паша зацікавився цією справою. Вдовиця уперлася згинуту голодовою смертю коло домовини коханого мужа. Її вірність почали ставити усі чоловіки, як зразок своїм жінкам і ціла околиця тільки й про це говорила.

Сиділа вже так, бідолашна вдовиця, три дні й три ночі без їди й пиття в гробівці.

Аж сталося так, що в тих днях повісили двох розбійників і для постраху околиці залишили їх на шибениці на три дні.

Щоби родина не здіймила повішених, поставили на варті молодого вояка.

Вночі почув цей вояк плач з недалекого гробівця і зацікавлений пішов туди. Там побачив молоду, гарну жінку, що плакала біля домовини і рвала волосся на голові.

Він догадався причину, а коли почув, що вдова вже три дні нічого не їла, приніс вечерю і вино та почав намовляти вдову, щоби трохи зіла й випила вина.

Добре мусів набалакатись, доки переконав удовицю, але вкінці вона його послухала. А далі пішло вже легко. Коли вдовиця поїла і напилася вина, то й жаль за помершим чоловіком якось зменшився, тимбільше, що вояк був молодий і гарний.

Цілу добу сиділи вони обоє в гробівці, але плачу вже не чути було.

Та коли вояк вийшов по 24-ох годинах із гробівця, побачив, що хтось забрав одного з повішених розбійників. Зажурений, вернувся до вдовиці й сказав з розпучкою:

— Чекає мене тяжка кара. Щоб не переходити муки очікування її, я пробую себе ось-тут мечем і ти будеш тепер оплакувати нас двоє. Але вдова на це не дозволила. Вона сказала:

— Щоб рятувати живого, я пожертвую небіщиком.

І вірна жінка витягнула разом з вояком трупа чоловіка з домовини й повісили його на місце пропавшого розбійника.

Українська молоде! Допильнуй збірку «Дару Просвіті».